

УДК 658.012

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК УКРАЇНИ

Студ. А.В. Павленко, гр.МГУР-1-17

Науковий керівник доц. Є.О. Діденко

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження полягає у виявленні проблем щодо здійснення підприємствами інноваційної діяльності. Відповідно до мети основним завданням дослідження виступає аналіз результатів інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є здійснювана вітчизняними підприємствами інноваційна діяльність. Предметом дослідження є результати інноваційної діяльності підприємств за період 2010-2016 рр.

Методи та засоби дослідження. Основним методом, що використано для досягнення поставленого завдання, є аналіз, який дозволив виявити ключові бар'єри інноваційно-орієнтованого розвитку вітчизняних підприємств.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів полягає у виявленні основних тенденцій інноваційно-орієнтованого розвитку підприємств.

Результати дослідження. Відповідно до узагальнень Семенюка О. М. [2], інноваційна діяльність є комплексом заходів, спрямованим на практичне використання наукових, науково-технологічних результатів наявного інтелектуального потенціалу з метою створення нового або удосконаленого продукту, технологічного процесу, методів організації виробництва і праці, організаційної структури та систем управління. Це дозволяє зробити висновок про всеохоплюючу роль інновацій, оскільки вони стосуються не лише продукції, що виготовляється, ресурсів і технологій, на основі яких це відбувається, а й управлінських засад, спрямованих на їх ефективну реалізацію в ході функціонування підприємств. Тому провадження інновацій є ключовим фактором підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу і забезпечення національної безпеки України загалом.

Якщо поглянути на динаміку зміни обсягів фінансування інноваційної діяльності (рис. 1) [1], можна зробити висновок, що після кризового періоду 2012-2014 рр., коли фінансування інноваційної діяльності скоротилося на 46,3%, спостерігається стрімке зростання показника у три рази. Провідну ж роль у фінансуванні інноваційної діяльності відіграють власні кошти підприємств. Також варто відмітити майже зникнення іноземних інвестицій та низький рівень державної підтримки інноваційної діяльності.

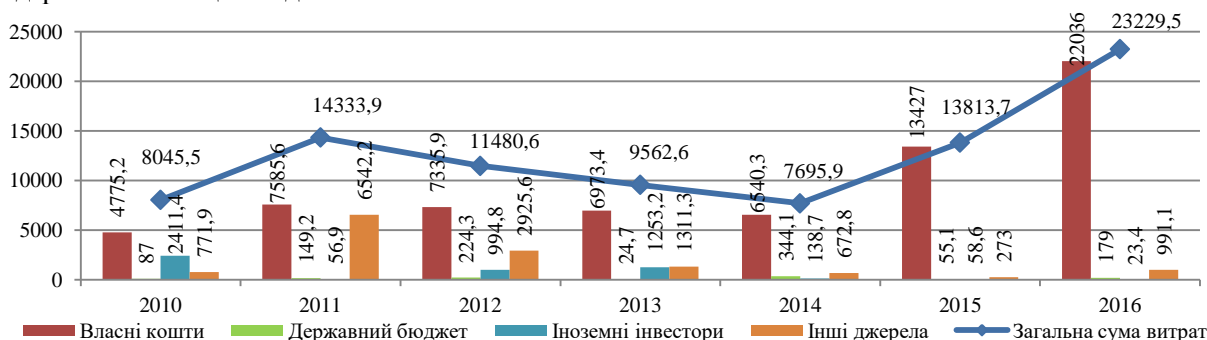

Рисунок 1 – Динаміка фінансування інноваційної діяльності відповідно до джерел, млн. грн.

Зауважимо, що така динаміка спостерігається на фоні збільшення частки підприємств що займалися інноваціями за період дослідження з 13,8% у 2010 р. до 18,9% у 2016 р. З одного боку, така тенденція свідчить, що за час тривалої кризи значна кількість нежиттєздатних підприємств збанкрутіла та припинила існування, а, з іншої, – очевидне зростання уваги до інновацій, що обумовлено підвищенням рівня конкурентної боротьби.

Дослідивши структуру витрат на технологічні інновації (рис. 2) [1], бачимо, що переважають затрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. Їх частка

Економіка інноваційної діяльності підприємств

Менеджмент

значно перевищує інші і становить від 62,8% у 2010 р. до 85,4% у 2016 р.

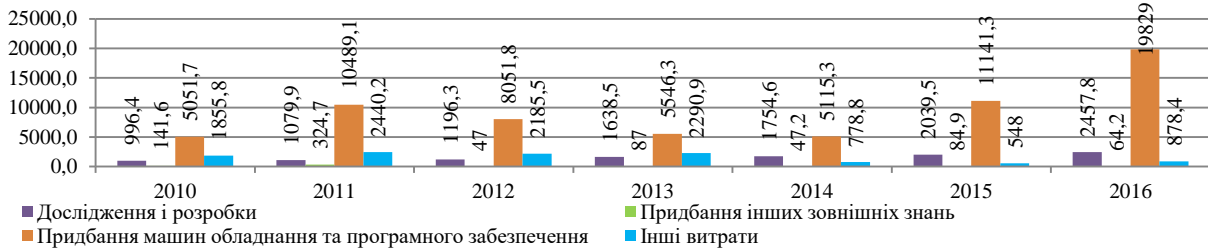

Рисунок 2 – Динаміка витрат на технологічні інновації, млн. грн.

Така тенденція характеризує підвищену увагу до технологічних інновацій, що знаходяться у стані дифузії та можуть бути швидко впроваджені в процесі господарювання, а також низькій зацікавленості у здійсненні повного циклу власними силами. Важливу роль в контексті даної проблеми відіграє техніко-технологічна застарілість виробництв у багатьох галузях, що у насиченому конкурентному середовищі є загрозою економічній безпеці підприємств, цілих регіонів та країни загалом. У такій ситуації навіть при наявності коштів суб'єкти ринку не мають такого важливого ресурсу, як час, задля здійснення інноваційної діяльності за повним інноваційним циклом. Особливо важливим недоліком у такому випадку стає дослідно-розробницька пасивність та збільшення розриву між наукою та виробництвом.

Оскільки обсяг фінансування, що виділяється на науку, є важливішим фактором, який визначає стан наукового потенціалу економіки і результативність наукової та науково-технічної діяльності, розглянемо динаміку розподілу витрат за напрямками (рис. 3) [1].

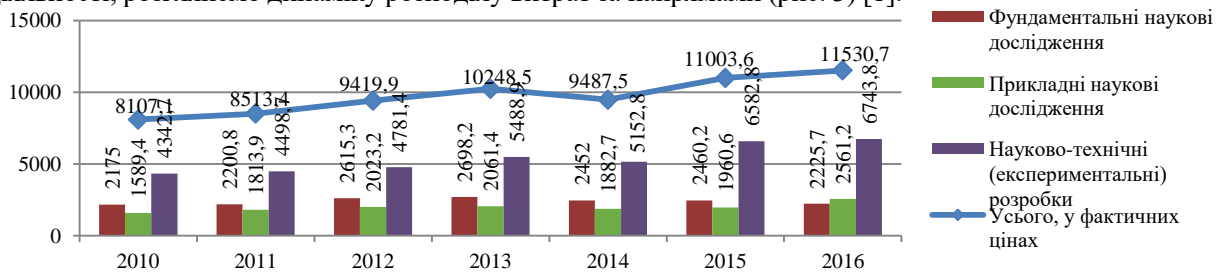

Рисунок 3 – Динаміка розподілу витрат на виконання наукових досліджень і розробок за видами робіт, млн. грн.

Негативним фактом варто вважати скорочення частки витрат на фундаментальні наукові дослідження, які пов'язані з отриманням нових знань, з 26,8% до 19,3%. Проте, частка науково-технічних розробок (науково-технічна діяльність, спрямована на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, технологій або на істотне вдосконалення тих, що вже виробляються чи введені в дію) зростає за період з 53,6% до 58,5%. Також спостерігається незначне зростання частки прикладних наукових досліджень (теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей) з 19,6% до 22,2%. Загалом же витрати зросли на 42%. Якщо поглянути на питання більш детально, стає зрозуміло, що переважна кількість інновацій має продуктивний, а не технологічний характер. Також, як проблемний аспект, варто відмітити посередню увагу до маловідходних та ресурсозберігаючих технологій.

Висновки. Отже, як бачимо, існує низка бар'єрів, що блокують розвиток вітчизняного агропромислового комплексу та знижують його конкурентоспроможність, подолання яких має приділятися більша увага на всіх рівнях.

Ключові слова інноваційна діяльність, безпека, конкурентоспроможність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Семенюк О. М. Інноваційна діяльність як основа розвитку підприємства / О. М. Семенюк // Вчені записки університету «КРОК». Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 33. – С. 218-223.